

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatásán
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Egyetem-begyetem. Debrecennek megígérte a kormány az egyetemet, Kassa és Szeged pedig megígérte a kormányoknak az egyetemre a milliósokat, mindenik város egyetemi bizottsága tárgyal, küldöttségek, dolgozik, lelkesedik — s valószínűleg eredménnyel.

Ki emlékszik rá, hogy nálunk is alakult egy »egyetemi bizottság«, melynek célja: Nagyváradot egyetemi várossá tenni? A jobb memóriával megáldotak talán-talán emlékeznek. De most nyújtsa fel az újját az, aki meg tudja mondani, hogy ez az előkelő című bizottság mennyire van munkálataival?

Nagyváradnak legalább annyi joga van az egyetemhez, mint Debrecennek. Nekünk is van jogakadémiánk és theológiánk, amiből már két fakultás kitelik. Igaz, hogy a kolozsvári egyetem közel van; de Debrecenből sincs az sokkal messzebb. A mellett Nagyvárad rohamosan fejlődő város, amelynek csak már megindult fejlődését siettető, emelkedő intelligenciáját fokozná az egyetem, holott Debrecen civisei közt igen termékeny talajt az egyetem semmi esetre sem talál. S azt se feledjük, hogy a debreceniek büszkesége, főiskolájuk is Nagyváradról került oda, mikor a török ide betérszkelte magát. Nagyváradnak — és a töröknek köszönje Debrecen, hogy egyáltalán van főiskolája.

Említsük még Nagyvárad egészséges fekvését, vízvezetékét, kitűnő kórházát, változatos környékét, központi fekvését, vasuti összeköttetéseit?

Tisztelt egyetemi bizottság, talán érdemes volna ezekre az illetékes körök figyelmét idejekorán felhívni.

A nagyváradai egyházmegye katólikus tanítóihoz!

Évek óta figyelemmel kísérem azt a sajnálatraméltó körülményt, hogy míg a különféle jellegű tanítók a közös tanítói érdekek előmozdítására, az időszerű tanügyi kérdések megvitatására, az együttérzés, a társulás, a kartársi viszony megteremtése, egymás támogatása és védelmezése végett országsszerte tömörülnek s egyesületet alkotnak; ugyancsak bizonyos irigységgel olvastam azután hazánk más egyházmegyéinek katólikus tanítóiról, kik esperesi kerületenként, avagyha egy esperesi kerület tanítószága nem képes elég erős testületet alkotni, egyesül több esperesi kerület tanítószága s tevékeny, eredményes egyesületi életet teremtenek: addig ezzel szemben a váradai egyházmegyének tudommal egyetlen működő katólikus tanító egyesülete sincs, vagy ha van, működéséről életjelt nem ad.*

* Nem egészen így áll a dolog. Hanem annak idején egyházmegyéinkben is megalakultak a tanító egyesületek. Egyik a központban Nagyváradon, másik Békésmegyében Gyulán. Ez utóbbi ma is működik. A váradai előbb Zajnai majd Palotay kanonokok, egyházmegyei tanfelügyelők elnökei alatt néhány évig szintén működött, — de utóbb

Minket, katólikus tanítókat nem ösmernek. A barátságunkat nem keresi senki. Egyszerűen nem számítunk, bennünket észre sem vesznek. Mert ebben a mi lehetetlen társadalmunkban, dacára annak, hogy a mai tanító generáció már egy intelligens gárdája ennek a minket semmibe vevő társadalomnak, egy tanító, különösen egy katólikus tanító, még mindig alárendelt szerepet játszik. Hiszen ha egy-egy kiváló tanító tehetsége ugyszólván provokálja az elismerést, hallhatunk ilyen megjegyzést: «Kár érte, hogy tanító...» Hiszen az elismerés sokszor, legtöbbször onnan hiányzik, honnan leginkább elvárható volna...

Ki itt a hibás?

Mi magunk, mert egymás társaságában, testvéri együttérzésben közös és jó balsorsunkban kárpillást találhatnánk a társadalom részvétlen közönyösségével szemben; karöltve haladva feltalálhatnók egymás szeretete és megbecsülésében az egész világot. Azután egy testület felett nem lehet oly könnyen elnézni, mint teszem azt a magunk szerény igénytelen-

Palotay előregedett, két évvel ezelőtt meg is halt, — azóta elnöke sincs, életjelt nem ad magáról. Az egyesület talán meg van ma is, csak új, agilis elnök kellene az élére. Hanem azért jó lesz ez a cikk figyelmeztetésnek. Akiket illet, vegyék a szívükre.

Szerk.

Modern butorok ■ 54 LUKÁCS NÁNDOR-nál Rákóci-ut 8. sz. ■

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Példabeszédek.

Írta: Jörgensen János. — Ford.: Hodács Ágost.

Krisztus követése.

Olaszország régi városkáiban, amelyek szürke fecskécskékként magasan csüngenek a hegyfalakon, mindenütt található színvesztett freskók maradványait. Majd valamelyik utcáson egy megkoronázott Madonna-fő az, amely gyöngéden lehajol isteni gyermekéhez; majd szent Ferencet lehet fölismerni átlukgatott lábainak sebhelyeiről; majd meg csupán egy szempár mered elő egy rozsdás rácsozat mögül.

Ezen képek előtt, amelyeket az évszázadok esőzése elpusztított, mégis áll még ma is a fal párkányzatán egy régi, eltört virágtartó, amelyet jámbor kezek időnkint friss virágokkal töltenek meg.

Egy őszi nap délutánján volt, hogy Francesco és én La Rocca hegyi városkabeli lakásunkból kiléptünk és elindultunk, hogy Umbria tágas pusztaságát bejárjuk. A tiszta őszi levegőben kivehetően lerajzolódta a távoli városok a hegymagaslatocon, amelyek a nagy síkságokat megzakították és minket mindtávolabbra csaltak. Sorban fölkerestük ezeket a régi lovag-

várokat, amelyek mostan békés faluk, ahol azonban körtalok és tornyok még állanak.

Mindenütt körénk gyűlt a nép. Egyszer egy összeomlott templomhoz vezettek, ahol egy régi képet csudálhattunk meg és ahol apró zöld növények burjánzottak föl a padozat deszkái között. Másik elkísértek bennünket a vendéglőhöz és elnéztek bennünket, amint ettünk és ittunk — fehér kenyeret és sajtot, édes, piszkos borhoz.

Ezen városkák egyikében — amelyek olyanok, mint Kafarnaum és Kána Krisztus idejében — elvezettek, hogy nézzék meg egy freskót, amely két öreg házastársnál volt látható. Egy nagy kovácsműhelyen mentünk keresztül, amely tele volt minden ódivatú szerszámmal és különös eszközökkel. Lépcsőházon át jutottunk föl az első emeletre.

A két öreg ember egy szobában ült, amelynek egyetlen ablaka a nagy síkságra nézett. A szoba egészen fehérre volt meszelve és nem volt benne más bútor, mint egy ágy, egy kis asztal az ágy mellett és egy pár közönséges nádszék. Fa-feszület függött az ágy fölött és az egyik falon, amelyre a világosság az ablaktól oldalvást esett, függött a kép, amelyet látni óhajtottunk.

A festményre alig-alig emlékszem már. De annál jobban emlékszem arra a két öregre, akik a képet megmutatták.

Mindkettőnek a haja fehér volt, mind a kettő nagyon szép volt. És olyan méltóság és olyan csöndes béke ömlött el rajtuk, amint azt emberen még sohasem láttam.

Megmutatták képüket és megmutatták könyveiket. Mert volt két könyvük, két régi könyvük a tizenhetedik század szép folyó-írásvával nem pusztuló papírra nyomva és pergamentbe kötve. A két könyv asztalon feküdt a magas fém-lámpa mellett. Francesco és én fölnyitottuk a könyveket és egymásra néztünk. Az egyik imádságos könyv volt, a másik Kempis Tamás könyve *Krisztus követéséről*.

Évek multak el azóta, hogy azt a két öregot ottan lenn Umbriában abban a kicsiny, eldugott faluban meglátogattam. Már nem emlékszem többé a helység nevére — Ripa, Civitella vagy más volt az? Olyan sok kicsiny város van és falun mentünk keresztül, amikor ama napon a síkságon vándoroltunk.

De gyakran megesis velem — az uca közepén, ahol a lóvonatok csöngetnek és lár-máznak, vagy mindennapi munkám foglalatos-sága és sietsége közben — gyakran megesis velem, hogy az a nap és az az óra egyszer csak eszembe jut. Ujra látom azt a fehérre meszelt szobácskát, a két komoly, szép öregot a nádszékeket és az asztalt a két könyvvel, amelyek egész könyvtárukat alkották és amelyeket ők újra meg újra elolvastak. Ismét érzem az

sége felett; egy személy kérését mindig visszautasíthatják, de egy testület kérése elől bajosan zárkozhatnak el.

De ki-ki el van foglalva a saját bajával, egymással nem törődünk. Ez az: a nemtörődömség, a közönyösség, a kartársi együttérzésnek legkisebb paránya nélkül, mondhatni önkéntes száműzetésben töltjük el életünket s a társadalom szörnyű gépezetében, közös kohójában megörlődünk, megemésztetünk, iljuságunk, férfikorunk és erőnk feláldozásával sokszor az összeköttetés és protekció hiányában egy elismerő szó nélkül megyünk, mint ahogy megy is nem egy kiérdemült öreg kartársunk a jól megérdemelt nyugalomba, ha még azt megelőzőleg az örök nyugalomba nem távozik . . .

Azt hiszem, sok kartársamnak szívében régen élő óhajtnak adok kifejezést és sok kartársamnak cselekszem tetsző dolgot, midőn ezt a kínos vegetáláshoz hasonló tanügyi életünket szóvá teszem, mert kiváratos volna, ha az egész egyházmegyében megalakulna esperesi kerületenkint a kath. tanítók egyesülete. Itt mindenesetre a kerületi esperes urak támogatásától függ minden és ők munkás tanítóiktól nem vonják meg jóindulatu támogatásukat.

A tanítóegyesületek évenként egyszerűen vándorgyűléseket tarthatnának, mint valamikor régen csinálták itt-ott a jó öregek. Össze lehetne például kötni a kerület papi gyűlésével, mikor alkalom adatnék a kath. tanítóknak a husvétii szent gyónás és áldozás végzésére.

A működő tanítóegyesület előnyeit,

áldásait, fejtegetnem felesleges, hiszen ez nem is céloim. Mindenki tudja: egyesülésben van az erő. De az illetékesek figyelmét arra kívántam teljes tisztelettel felhívni, hogy a nagyváradi egyházmegyében működő kath. tanító-egyesület nincs és hogy ez nem jól van így, azt mindenkinek beláthatják.

A tanítószázad részéről való közönyösséget talán valamennyire indokoltá tevő eddig a csekély anyagi jövedelemmel bíró, gondokkal küzdő tanító helyzete, de ma már úgy ahogy meg van szüntetve a tanítói nyomor, ma már tehetnénk valamit egymásért s talán a tanítói tekintélyért is. Mozduljunk meg végre. A sült galambot hiába várjuk. Ha mi nem intézzük a magunk dolgát, azt hiába várjuk másától.

Örvendenék, ha szavam nem jutna a pusztába kiáltó kiáltásának hagyományos sorsára s nem sokára a váradi egyházmegye virágzó tanító egyesületeinek működéséről hallhatnánk hírt.

Végül még egyet.

Hogy célt érhnssünk, szükségünk van egy organunra, mely ügyünket állandóan felszínen tartva, azt lassan a megvalósulás stádiumába vezérelje. A »Tiszántúl« mindenkor a tanítók igaz barátjának mutatta magát. Támogassuk tehát a »Tiszántúlt« s e lap bizonyára szívesen fog a tanítószázad mellé állani, hogy igaz ügyünk diadalra jutásában a kath. tanítószázadnak segítségére legyen, mert hiszen ugyanazon zászló alatt ugyanazon célt szolgáljuk s ugyanazon eszmékért küzdünk.

Kath. tanító.

A banktárgyalások. A »Fremdenblatt« a következőket írja: Mint már jelentettük, *Bilinski* lovag pénzügyminiszter vasárnap Budapestre utazik, hogy ott *Lukács* László magyar pénzügyminiszterrel a bankkérdésről tárgyaljon. Hogy milyen eredménye lesz eme konferenciának, azt ma — természetesen — nem lehet megmondani. De úgy látszik, — mint halljuk — nincs kizárva, hogy a tárgyalások a tanácskozással annyira előrehaladnak, hogy azután megkezdődhetnek újból a szakreferensek tárgyalásai. Természetesen, felettebb örvendetes volna, ha a miniszterek tanácskozásaival sikerül az alapvető kérdések dolgában legalább annyira tisztára jönni, hogy az új banktervezet szövegének megállapítása a legközelebbi időben megtörténhessék. A mi értesülésünk szerint ez az eventualitás egyáltalában nincs kizárva, noha számolni kell azzal, hogy a tárgyalást el kell halasztani egész őszig.

A magyarországi főiskolák. Dr. Demet Mihály udvari tanácsos tegnap gróf Zichy Jánosnak elaborátumot adott át a felsőbb tanintézetekre vonatkozólag. E szerint Magyarországon első sorban több egyetem felállítása szükséges. Szükséges pedig Pozsony, Debrecen, Kassa, Szeged és Pécs városokban. Ezen kívül egy új főegyetem felállítása szükséges Temesvárra. Kassa és Debrecen részére a tervezet szerint mezőgazdasági egyetem volna létesítendő. Az egyetemnek felállítása ott történne meg első sorban, ahol az előfeltételek már megvannak. Ilyen város jelenleg egy van s ez Pozsony.

árnyas hűséget a kis szobában és a nyitott ablakon át látom künn a napsugarakba borított Umbriát.

És ez a visszaemlékezés olyan nekem, mintha sok hiábavaló tudástól visszatérnék a tiszta, egyszerű bölcsességhez és az utcák zürzavarától az otthon boldog csöndjébe.

És miközben e sorokat írom, amelyek mostan a papíron állanak, olybá tetszik, mintha virágokat helyeznék virágtartóba egy félig elpusztult kép előtt, amely két nagy, mély szemével egy falfülkéből reám mered.

Első felolvasásom.

Irla: Kiss Béla István.

Egy szép tavaszi nap délutánján azon gondolat pendült meg agyamban, hogy immár elérkezett az idő, hogy magamat, mint »költőt«, bemutassam szülőföldemen.

Ha valaki érezte ezt, úgy tudja, mi ez?

Olyan büszkeség fogott el, hogy még a legnagyobb felolvasót is — letegeztem volna, ha elem kerül.

Es ebben a hangulatban irtam egy költői levelet Lőrincz Mór műkedvelő urnak, azon reményben, hogy a város, melyben születtem, szinte forradalomba fog esni! Azt irtam: nyomasson nagy hirdetési lapokat; hadd tudja meg a világ, — akarom mondani: az én szülőváro-

som, — hogy én, mint költő, jövök felolvasni!

Május reggelén érkeztem szülőföldemre. Rettenetes képet vágtam: senki sem jelent meg a vasutnál fogadtatásomra.

Pedig az ember igen szépnek tűnik ám fel nagyságának tudatában akkor, midőn szülőföldre lép! Ragyogónak és derűsnek látszik minden. Még a kéményseprők is fehéreknek tűnnek föl, sőt a pincérek is rokonszenves vonásokat látszanak nyerni.

Megérkezésem után nem mentem el senkihez, úgy akartam a nagyközönség előtt fölbukkanni.

Esti 8 óra előtt néhány perccel készültem el öltözetemmel. Most majd vidáman, majd meg savanyu ábrázattal tekintettem a tükörbe. Végre elindultam jövendő győzelmem színhe-lyére.

Beléptem a terembe. Egy szolgát találtam ott, ki fűtyürészve sétált föl-alá. Én ezen megbotránkoztam, mire a szolga goromba lett és az üres székekre mutatott.

Pontban 9 órakor lépett be az első hallgató. Bemutattam magamat. Ő azt mondta, hogy Hamvasnak hívják. Én meg azt mondtam: igen örülök. Ő azt felelte: kevesen vannak a teremben. Én igazat adtam neki; de tovább egy tekintetre sem méltattam, hanem siettem az utcára megnézni, hogy jönnek-e?

A teremszolga azt mondta, hogy én nem

vagyok költő, mert senki sem jön a felolvasásomra.

Első hallgatóm folyton a tükörbe bámult, gyönyörködött önmagában. Nem sokkal 9 óra után jött egy ember, ki a lámpákat akarta fölcsvarni.

— Soh'se bántsa őket — mondtam.

Hangom félelmes rezgése, arcom színtelensége meghatották a lámpatisztviselőt. Megsimogatta a kabátomat és biztatólag hunyorgatott.

Meghívtam, hogy hallgasson meg. Erre ő megjéjt, elsápadt s érthetetlen szavakat hebegve, rémülten kirohant a teremből.

Fél tíz órakor megérkezett a második hallgató, mire szívem bevesen dobogni kezdett.

Én hozzá fordultam és megkérdeztem, esik-e oda künn? A kérdésre ő megölelt és megcsókolt. Én viszont. — Bemutatta magát, hogy ő távoli rokonom; személyesen akar megköszönni dicsőségemről. Aztán azt kérdezte, mikor lesz már valami?

— Mindjárt! — feleltem.

E közben első hallgatóm, Hamvas ur is eltávozott. Könnyeim végig peregtek arcomon. Vállamra terítettem köpenyemet s rohantam az éj sötétjébe a szavakkal:

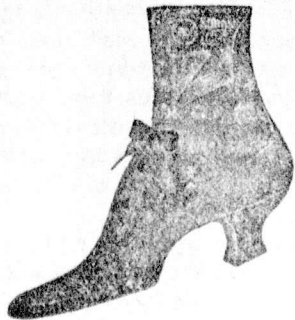
— Oh, hálátlan kor! hálátlan falum!

Ekkor hátulról valaki meglökött, mire én a vendéglő előtt levő csatornába zuhantam. Megszabadultam kínos álmamtól.

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

31

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátvás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jul. 9.

Ma a felirati vitát folytatták tovább. Rakovszky Béla a néppárt szónoka terjesztette be a néppárt felirati javaslatát. A Ház képe most már szürke, mindennapi. Félig üres padosorok minden oldalról. A miniszteri bársonyszékek közül alig minden másodikba jut egy-egy miniszter. Csak a miniszterelnök, Hieronymi kereskedelmi miniszter és Székely Ferenc igazságügyminiszter vannak jelen.

Berzeviczy Albert elnök negyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét, majd áttérnek a napirendre a felirati vita folytatására.

Rakovszky Béla betereszti a néppárt felirati javaslatát. Választási visszaélésekről beszél, majd áttér a felirati javaslata ismertetésére. A javaslat tiltakozik az ellen, hogy a király személyét belevonták a trónbeszédbe, és ezzel a koronát ugyiszólván kortescélokra használták fel. Attér a párt javaslatára. Csaknem háromnegyed tizenkettő lett, mire Rakovszky javaslatának a felolvasását befejezte.

A néppárt felirati javaslatából adjuk a következőket:

A legmagasabb trónbeszédből alattvalói hódolattal értesültünk Felséged kormányának jövőre vonatkozó terveiről. A nemzet jólétének, erejének gyarapításáért célzó munkát ígér. A nemzet jó életét gyarapító békés munkának mi is hívei vagyunk.

Azonban kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a kormány programjának üdvös, népboldogító és erős eredményeiben bizni nem tudunk. Ugy látjuk, hogy a kormány működésének alapjává azt a szabadelvűséget tette, melynek káros hatásait már egész köz- és magán, társadalmi és gazdasági életünk sinyl. Meggyőződésünk, hogy egyedül a keresztény szellem lehet szilárd bázisa a nemzetek fejlődésének és orvosszere a megsokasodott s már nemzeti létünket is fenyegető társadalmi bajoknak.

A gazdasági liberalizmus, amelynek Felséged kormányja előidézett rendszernek ez időszakot is hódol, a téktelen önzést tette a köz- és magánélet vezérlő elvévé, amely a szeretet, a méltányosság, sokszor az igazság lábball tiprásával az erő, a fufang, a pénz jogán igába hajtotta a munkát s a gazdaságilag gyenge existenciák kiszákmányolása révén egyesek tulajdonába jutatta a haladás összes vívmányait. Míg így egyik oldalon hihetetlen gyorsan mérhetetlen vagyon halmozódott fel kevesek kezében, addig a másik oldalon a vagyoni s az azt többnyire kísérő erkölcsi súlyedés az állam legnépesebb, a bonfönntartás és védelem szempontjából legszükségesebb, magának a haladásnak, a nemzeti vagyonosodásnak nélkülözhetetlen osztályait, a kisgazdákat, iparosokét, munkásokét, a tönk szélére vitte.

A súlyos bajokat részleges alkalmi törvénnyel eltüntetni nem lehet. Teljes megújulás kell.

Csak a köz- és magánéletben alkalmazott kereszténység terelheti helyes irányba a haladást, tisztíthatja meg a kulturát, javíthatja meg az erkölcsöket, egyenlítheti ki a társadalmi osztályok érdekellentéteit, teremtheti meg a békét, szerezhet a trónnak biztonságot, a magyar államnak nyugalmas fejlődést.

E meggyőződésünkhöz hiven követeljük, hogy Felséged kormányja törvényhozói és kormányzói tevékenységének irányítójává a keresztény elveket tegye.

Egyházpolitikai programunkat fenntartva, orvoslandónak véljük az egyház jogain és az állampolgárok lelkiismeretén ejtett sérelmeket. A hitvallásos, felekezeti iskolák támogatását és segélyezését is egyik hatásos eszköznek tekintjük azon cél elérésében, hogy az állam jobb erkölcsű, a jogrendet inkább tisztelő, az ön-

megtagadással és lemondással is járó társadalmi összhang munkálá-ára és megőrzésére alkalmasabb polgárokat nyerjen.

Nagy megnyugvással értesültünk, hogy a legmagasabb trónbeszéd a katolikus autonómiának törvényi biztosítását a sürgős teendők közé sorozta. Az egymást követő kormányok annyi beváltatlan ígérete után végre reméljük, hogy ezen állandó követelésünk, amelyet soha sem szüntünk meg nyomatékosan hangoztatni, teljesülni fog.

A lefolyt választásokat nem tekinthetjük a népakarat szabad megnyilvánulásának s a kialakított többséget a nemzeti aspirációk igazi képviselőjének. A küzdelem egyenlőtlen fegyverekkel folyt. A hatalmi túlsúly nyomta el a meggyőződés szabad megnyilvánulását.

Annál kevésbé ismerhetjük el, hogy a lefolyt választásokon a nemzeti akarat jutott kifejezésre, mert az érvényben levő választói törvény a nemzet elenyésző kisebbségének ad csak módot akaratának nyilvánítására. Mint a legmagasabb trónbeszéd, mi is fontos és elodázhatatlan feladatnak tartjuk a választói jog kérdésének új szabályozását. Régi törvényünk tökéletesen elavulván, egyáltalában nem felel meg demokratikus érzésű korunk kívánalmainak. Az általános teherviseléssel, az általános honvédelmi kötelezettséggel legyen arányos a politikai jogok egyenlősége. Amint a törvények közzételező erővel hatnak az ország minden lakosára, úgy legyen azok alkotásában részes az egész nép. Alkottassék meg a törvény úgy, hogy a magyar állam nemzeti jellegét és egységét érinthetetlenül és minden időre fennmaradóvá tegye.

Követelnünk kell, hogy az egyesülési és gyülekezési jog a közszabadságok fejlesztésének és kiterjesztésének elve alapján törvényileg legyen szabályozva.

Kívánjuk a közigazgatási rendszer olyan megváltoztatását, hogy az önkormányzati jogok teljes épségben tartása mellett, a közigazgatás egységesebb, összhangzatosabb, gyorsabb, olcsóbb, a polgárság érdekeinek megtehetőbb legyen. Kívánjuk az állami és törvényhatósági tisztviselőik és hivatalnokok szolgálati pragmatikáját, nyugdíj és fegyelmi viszonyainak szabályozását s az utóbbinak végső fokozatát a közigazgatási hatóság körébe való utalását.

Örömmel járulunk ahhoz, hogy Felséged kormányja régi kívánságunknak megfelelően napirendre tűzze az igazságügyi törvények reformját. Ki kell tölteni büntető törvénykönyvünk hézagjait és megszüntetni vagy legalább enyhíteni a szociális érzésnek meg nem felelő egyes rendelkezéseit. Védje hatályosabban a női becsületet, torolja meg a családi tüzhely ellen intézett támadásokat, nyújtson erősebb védelmet a szóval és írásban elkövetett becsület-sértés és rágalmazás ellen. Az uzsora és csalás minden neme legyen hivatalból üldözendő és fogalma úgy meghatározva, hogy a vétkes semmi esetre se kerülhesse ki a törvény sújtó kezét. A tökéletes sajtószabadság megőrzése mellett, fordítassék nagyobb gond a sajtó visszaéléseinek megakadályozására.

Különösen hangsúlyozni kívánjuk azon követelésünket, hogy változtassanak meg a kereskedelmi és váltótörvényekre vonatkozó szakaszai oly irányban, hogy a polgárságot saját lakása szerint illetékes bírjától elvonni ne lehessen.

Új adónemek bevezetése alóttünk aggodalmasnak látszik, mert népünk a direkt és indirekt adóktól túlterhelve, megélhetésében meg támadva adósságoktól sanyargatva, teljesítő képességében aláásva, nem új megterhelhetésre, hanem könnyítésre vár.

Szociális törvényhozást kívánunk. Ennek keretében mindenképp gondoskodni kell arról, hogy a jövedelmező gazdálkodás lehetőségét megőrzendő, a kisbirtokosok örökösödése és végrendekezése úgy szabályoztassék, hogy a gazdaságilag káros birtokelaprózódás meggátolható legyen.

Szükséges az egy család létfenntartására feltétlenül megkívántatott minimális birtoknak megállapítása és annak mindennemű megterheléstől, adótól való mentesítése és elidegenít-

hetetlensége. Nemzeti érdek lévén, hogy a kisgazdaosztály minél népesebb legyen, kívánatos, hogy a földbirtok helyesen oszolíék meg. Az állami, községi, valamint az eladásra kerülő nagy- és középbirtokokat parcelláztassa az állam, saját hatáskörében. A belterjesebb és jövedelmezőbb gazdálkodás előmozdítására szolgáló ismeretek terjesztését nagy örömmel fogjuk látni. Hogy azonban a fokozott termelés haszna is azé maradjon, aki munkájával érdemet szerzett reá, alázattal kérjük Felségedet, utasítsa a kormányt a mezőgazdaság érdekeire végtelenül káros határidő-üzlet eltörlésére, általában véve a börze szigorú megrendszabályozására.

Népünk anyagi megerősödésére és nevelésére köztapasztalás szerint a legjótékonyabb befolyást gyakorolják a szövetkezetek. Azért azt kívánjuk, hogy a kormány az eddiginél nagyobb erkölcsi és anyagi támogatást biztosítson számukra.

Élénk megdöbbenéssel kellett megállapítanunk, hogy a jelenlegi kormány sem szakít a régi szabadelvű rendszerrel, amely, míg a gyáripár erőszakolt fejlesztésére milliókat nem sajnált, a kisipar lábraállítására semmiféle számbavehető intézkedést nem tett. Felséged mostani kormánya sem veszteget munkápragrammjában egyetlen szót sem erre a jobsorsra érdemes, a megélhetésért halálosan küzdő, a mesterségesen tenyésztett gyáripár által agyonhajszolt osztályért. Pedig az államnak nem lehet érdeke az önálló existenciák pusztulását tétlenül szemlélni. Ez osztály romlását előidéző szabadiparüzést az ipari foglalkozásnak szakképzettséghez való kötése által kell korlátozni. Sürgetjük az ipartörvény revízióját, az iparkamaráknak a kereskedelmi kamaráktól való elválasztását, a kisiparnak legalább is olymértű támogatását, amiót a nagyipar élvez. A közszállításoknál a kisiparosok részesíttessenek előnyben. A kisipar érdekeinek előmozdítására a beszerzés és értékesítés előnyösebbé tételére alapított szövetkezeteket az állam fokozott támogatásban részesítse.

Szükséges oly törvények megalkotása, amelyek a munkás és munkaadó egymás közti viszonyát minden kérdésben szabályozzák.

Az állami közterhek egyenlő és igazságos viselése érdekében követeljük első sorban az új adótörvények végrehajtását és tovább fejlesztését az ezekben a törvényekben már is lefektetett azon irányzat szellemében, mely egyrészt a kisebb gazdasági alanyok terhein könnyít, másrészt a nemzetközi ingó nagytőkének számos oly jövedelmi forrását fogja adó alá, amely eddigél minden teher viselése nélkül élvezte az állami lét összes előnyeit és a jogrend összes védelmét.

Törvényhozói felelőségünk sulyából folyó komolysággal fogjuk mérlegelni a véderő fejlesztésének a legmagasabb trónbeszédben bejelentett szükségességét. Meggyőződésünk azonban az, hogy országunk teljesítő képessége sem pénz, sem véradóval való erősebb megterhelést nem tudna elviselni. Ugy erkölcsi mint gazdasági, úgy nemzeti mint katonai szempontok ajánlatossá teszik a szolgálati időnek két évre való leszállítását és a nemzeti szellemnek a hadseregben való fejlesztését.

Felséged személyére, midőn a Gondviselés kegyelméből alattvalóinak örvendezése között mást tölti be 80-ik évét, az Islen bőséges áldását kérve, mélységes alattvalói hódolattal maradunk stb.

A kisgazdák.

Szabó István (gazdapárti) a gazdapárt felirati javaslatát terjeszti elő. Néhány szóval körvonalozza a gazdapárt alakulásának okát és célját. Kifejti, hogy ez az új országos párt nem a meddő közjogi viták terén akar eredményeket felmutatni, nem a politika irányítása a célja, hanem a magyar kisbirtokos osztály érdekeinek itt, a képviselőházban való előmozdítása. A kisbirtokosság teljesen magára van utalva és ha a fokozatos gazdasági fellendüléssel egyidejűleg nem fog össze érdekeinek védelmére, akkor sehonnan segítséget ne vár-

jon, mert azok, akik birtokában vannak a hatalomnak, nem kell anyagi gondokkal küzdeniök, a saját embereiket viszik be a parlamentbe és saját maguknak hoznak kedvező törvényeket. A kisgazda társadalom most már felismerte a saját helyzetét és megköveteli, hogy öröla, az ő megkérdezése nélkül ne határozzanak. Akartak már kormányok a kisgazdákon segíteni, de ezt egyoldalulag tették és igen gyakran ártalmunkra lettek azok a törvények, amelyeket a kisgazdák javára hoztak. Az adórendszer támadja ezután hosszasan. Példákat hoz fel annak bizonyítására, hogy a mostani adórendszer igazságtalanul előnyöket nyújt a nagybirtokosoknak a kisbirtokossággal szemben. A regália bérletek megváltását kívánja, majd a vármegyei közigazgatás ferdeségeiről beszél. (Közbekiáltás a munkapártól) Allamosítsák a közigazgatást! (Nagy zaj.)

Szabó István: Kívánja a nagybérleti rendszer eltörlését.

Herczegh Sándor: Föld uzsora!

Szabó István: Attér a választói jogra. Andrassy plurális javaslatával foglalkozik hosszasan, mert tart attól, hogy a jelenlegi többség ezen az alapon fogja megvalósítani a választói reformot. Andrassy javaslatát rendkívül károsnak tartja a kisbirtokosokra nézve, mert habár szavazatot ad neki, de nem engedi azt érvényesíteni.

Szabó István beszéde után az elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

Szünet után

Csermán Ernő a választási visszaélésekről beszél. Elmondja, hogy neki 30000 koronát kínáltak fel, ha munkapárti programmal lép fel.

Ezután az elnök a vita folytatását hétfőre halasztotta.

Megkezdik az iskolák építését.

Összeírják az iskola nélküli községeket.

A megyei közigazgatási bizottság ülésében előterjesztett jelentés ugyszólván az egész ország sajtóját bejárta és mindenütt nagy megütközéssel vettek tudomást róla, hogy az országnak egy ilyen hatalmas vármegyéjében több mint 20,000 iskolázatlan gyermek van.

A szomorú jelentés a miniszteriumokban is feltűnést keltett, jölehet ezeket az állapotokat tudták eddig is, csak az volt a hiba, hogy aprólékos részletekben ismertették és most egyszerre összegezve tárták fel azt a tarthatatlan helyzetet. Különösen nagy meglepetést okozott az eset híre a kultuszminiszteriumban, ahol abban a tudatban voltak, hogy Bihar szénája az iskolaügyek terén tökéletesen rendben van, mert bőven el van látva állami iskolával. Ez tény, csak hogy elfelejtették utánna nézni, hogy a nagy költségű állami iskolák olyan helyeken vannak, ahol könnyen nélkülözhetőek lennének, míg ellenben ott, ahol a nép földhöz ragadt koldus és 110 százalék pótdadót srófolnak be rajta évenként, ott még híre, hamva sincs az iskolának, jölehet a tankötelesek száma nagy.

És a közigazgatási bizottság most kényszeríteni fogja ezeket a községeket az iskolák felállítására. Ha ez tényleg meg fog történni, úgy a lakosság a legnagyobb nyomornak lesz kitéve, mert a keresetét teljesen adóba fogja fizetni. Hiszen ma már teljesen ott tartunk, hogy a legtöbb községben négy korona kiadásától is irtóznak, mert nem bírják meg a községek.

A megyében a pótdadók százaléka 50—200 között váltakozik. Ez oly, teher melyhez

ujabb teher hozzáadása a lakosság összerokadását jelentené. Így nyilatkozott eddig minden olyan egyén, aki a megyei viszonyokkal ismerős.

Miskolczy Ferenc főispán a sokféle információkból kiigazodandó tiszta képét akarja látni a helyzetnek s e végből most rendeletet küldött szét a főszolgabírákhoz az iskolák ügyében.

A főispán elrendeli, hogy írják össze az összes községeket, ahol nincs iskola. Továbbá azokat a helyeket, ahol az iskola ügye a tanító miatt van elhanyagolva és végül, hogy az iskolátlan községekben mily magas a pótdadó. A jelentés beérkezte után nagyon érdekes képét fogjuk nyerni a megye iskola ügyeinek s akkor hivatalosan is megállapíthatjuk, hogy tényleg koldus nép lakja Biharországot, vagy csak ráfogták. Bár csak ráfogás lenne.

A jelentések beérkezte után a tehetősebb községekben elrendelik az iskolák felépítését, a szegény községekben pedig állami támogatással létesítenek iskolát, de természetesen a községeknek is meg kell hozni azt az áldozatot, amit még megbírnak.

Elkészült az élesdi szanatórium.

Tegnap volt az átvétel.

Biharmegye humánus intézményeinek száma ismét gazdagabb eggyel. Glac Antal volt főispán fáradhatatlan társadalmi akciójának legujabb gyümölcse az élesdi tüdőbetegek szanatóriuma teljesen készen van. Sok anyagi áldozat, de még több fáradsággal tette le alapját ennek a szanatóriumnak a volt főispán Glac Antal. Az ő munkájához természetesen csatlakozott a társadalom, mely annál a szanatóriumnál nagy áldozat készségéről tett tanúságot.

Tiszta, pormentes, csendes, lombos fáktól övezett helyen Eled közelében a dombrovicai réten van az új szanatórium, új pihenő vára a szerencsétlen tüdőbeteg embereknek. Két évi munka kellett hozzá míg végre tegnap abba a stádiumba jutott, hogy megtörténhetett a hivatalos átvétel.

A szanatórium alapjának jó részét adakozásokból teremtték meg. Elismeréssel kell adózni a miniszteriumnak is, mely az összegyűjtött alaphoz oly jelentékeny összeggel járult hozzá, hogy minden akadály nélkül fel lehetett építeni a szanatóriumot.

Az építési munkálatok a napokban nyerteljes befejezést, miről értesítették a megye közigazgatási vezetőségét. Dr Fráter Barnabás alispán tegnap ki is utazott Eledre a szanatórium átvételére. Varró Domokos és Möricz Ernő dr is. Fráter Barnabást, aki ezuttal volt hivatalosan Eleden először, szép fogadtatásban részesítették.

Az új alispán elé a pályaudvarra kiment a főszolgabírói tisztikar Bérczy Imre vezetésével. Ott volt ezenkívül az egész járás jegyzői kara teljes számban.

A pályaudvarról, ahol ünnepélyesen fogadták az alispánt, egyenesen a dombrovicai mezőre vonult a nagyszámu társaság. Tárt ajtók várták itt már a hivatalos közegeket. A szanatórium tiszta, egészséges magas szobái minden tekintetben megfelelnek a kívánalmaknak. Az alispán a szakértők meghallgatása után az épületet hivatalosan átvette.

Az új szanatórium berendezése még nem készült el, azt csak agusztus hónapban fogják kiszállítani. A teljesen felszerelt épületet szeptemberben bocsájtják át hivatásának.

Az alispán tiszteletére Eleden az Erzsébet szállodában nagy bankett volt, amelyen a tisztviselőkn kívül az élesdi intelligencia számos tagja is megjelent.

Sok a halálozás — kevés a születés. 800 kanyaró beteg hat hónap alatt.

A csütörtöki közigazgatási ülés kapcsán foglalkoztunk azzal a megdöbbentő körülménnyel, hogy az elmúlt június hónapban 90-el több volt a halálozások száma Nagyváradon, mint a születéseké.

Ez a szomorú statisztika az egész városban feltűnést keltett s hogy a városházán sem fogadták megnyugvással, igazolja a városi tanácsnak, mint allandó választmányának tegnapi ülése, amelyből kifolyólag a polgármester a csütörtöki közgyűlés elé terjesztendő jelentésében is foglalkozik a kérdéssel.

Az utóbbi hónapban előfordult halálozások nagyszámának oka, a városi főorvos szerint abban keresendő, hogy az idén a kanyaró Nagyváradon példátlanul nagy számban fordult elő. Januáról mostanáig 800 kanyaró megbetegedés volt. Igaz, hogy ebből csak 8 végződött halállal, azonban a halálozások nagy száma mégis erre vezetendő vissza. Ugyanis rendkívül nagyszámát a halálozásoknak a kanyaróból keletkezett utóbetegségek, mint tüdőgyulladás, hörkhurut stb. okozták.

Sajnos, a főorvos szerint, a kanyaróval szemben tehetetlen az orvosi tudomány s óvintézkedéseket sem lehet kellő eredménnyel tenni. Így vannak ezzel külföldön is. Nem is ajánl most sem a főorvos semmi óvintézkedést, de ez már nem is szükséges, mert szerencsére a kanyaró már szűnik s jelenleg már csak három kanyaró beteg gyermek van ápolás alatt Nagyváradon.

A halálozások és születések közötti óriási aránytalanságot különben a főorvos annak is tulajdonítja, hogy a születések száma rendkívül alá szállott júniusban.

A polgármester rendkívüli intézkedések szükségét nem látja, de figyelmeztet a tiszta-ságra.

A közegészségügyi állapotok hátrányára vannak a tulsufolt lakások és a nagy szegénység. Hangsúlyozza a polgármester jelentésében a szükséglakások építésének mielőbbi keresztülvitelét, hogy a tulsufolt lakásokból ki-telepíthetők legyenek.

A terv már készen van, s legközelebb a szakbizottság elé viszik.

A magyar bor értékesítése.

Igen praktikus hasznú és alapos tanulmányra valló könyv jelent meg ezzel a címmel Liptai Albert, a »Borászati Lapok« társzerkesztőjének tollából.

Ebben a könyvben kimutatja szerző, hogy a bor mérsékelt fogyasztása ellen ma már — a világ legelső orvos és vegyész szaktekintélyeinek tanulmányai után — nem igen lehet kifogása senkinek; nekünk pedig a par excellence bortermelő országban a borfogyasztás felkarolása és népszerűsítése fontos nemzetgazdasági és szociális kérdés, mert fél millió gazdának, egy millió munkásnak és a bor értékesítése körül fél millió kereskedőnek, vendéglősnek és közetítőnek ad konyeret a szőlő, tehát az ország lakosságának egy tized részének a keresetforrása.

A könyv figyelemre méltó tendenciája, hogy különösen a nálunk erősen lábrakapott pálinkafogyasztás ellen küzd; a pálinka ellen,

amely a testet, lelket egyaránt sorvasztja. Konstatálja, hogy a pálinkafogyasztás terén, sajnos, az összes európai nemzetek között a második helyen állunk. Ami bizony szomorú dicsőség.

Tárgyalja továbbá a földmivélségi miniszterium és a Magyar Szőlőszőlőszőlő Országos Egyesülete által a borértékesítés érdekében tett intézkedéseket, feltűnteti a termelő piaceszövetkezetek és értékesítő részvénytársaságok szerepét, a borkereskedelem és vendéglősök tevékenységét és jelentős hibáit, de a termelőköt sem hallgatja el.

Javaslatot tesz egy országos jellegű borértékesítő vállalat, egy országos borpince, városi borpincék és borházak létesítése iránt, amely intézményekre egyrészt a külsőből álló tultermelésre, másrészt a bor iránt megrendült bizalom helyreállítására céljából szükség van.

Külön fejezetben ismerteti már létező és jól prosperáló borértékesítő szövetkezeteinket, a melyek megbízható borszerzési forrásul szolgálhatnak kereskedőknek, vendéglősöknek és fogyasztóknak egyaránt.

Követeli a boritaladóról szóló törvény revízióját (a boritaladó törlesztését), a bortörvénynek teljes és szigorú végrehajtását, waraus-törvény alkotását. Megjelöli a vámkülföldi borkivitel megteremtésének módjait. Altalában felkarolja a magyar szőlő- és borgazdaság jövőjére döntő fontosságú összes kérdéseket.

A nagy közönségnek pedig azzal tesz szolgálatot, hogy nemcsak összes nagyobb és kisebb borértékesítő intézményeinket ismerteti, hanem az összes borvidékek 700, megbízható borborszerzési szolgáló terrel elő nevét és címét is közli, még pedig hivatalos adatok alapján.

Sok tanulságos dolgot talál a könyvben a nagyközönség is. Hiszen e mű első sorban neki van szánva. A gazdák pedig bizonyára örömmel fogadják.

Ara 3 korona bérmentes küldéssel, kapható a szerzőnél (Budapest, IX. kerület, Köztelek).

UJDONSÁGOK.

* **Az Oltáregylet ájtatossága.** A nagyváradai Oltáregylet július havi második ájtatosságát ma az olaszii plebánia-templomban tartják meg. Reggel 7-kor Szentségkítétel, 9 órakor nagymise és predikáció, este 7 órakor szent beszéd, litánia és szentségbetétel.

* **Kinevezés.** Hlatky Endre Nagyvárad város főispánja Vass Arpád végzett joghallgatót Nagyvárad városához ideiglenes díjtalan gyakornokká nevezte ki.

* **Schlauch-requiem.** Ma van nyolcadik évfordulója Schlauch Lőrinc bibornok váradi püspök halálának. Az évforduló vasárnapra esvén a requiemet holnap hétfőn reggel 8 órakor tartják meg a székesegyházban, ahol Fetser Antal felszentelt püspök fogja bemutatni az évfordulati szent misét az elhunyt kiváló egyházfejedelem lelki üdvéért.

† **Kugler Albert temetése.** Megható módon nyilvánult meg a részvét tegnap délután Kugler Albert vaskereskedő temetésén. Nagyvárad előkelő közönsége nagy számmal volt jelen a végtisztességételnél. Ott volt Hlatky Endre főispán, dr. Lányi József tinini püspök, Bunyitay Vince kanonok, Rimler Károly polgármester, dr. Hoványi Géza orsz. képviselő, Novotny S. Alfonz főgim. igazgató, Reisman Mór kamarai alelnök, Hoffbauer Pál az O. M. Bank tisztikarával, Schweiger Ede, Bige Gyula Aufrecht Mór, Mayer Antal, dr. Mazurek Gyula, dr. Thury László, dr. Vucskics Gyula esperes plebános, Jmrik S. Zoltán plebános, Imrik László, Mezey Mihály, Sztarill Ferenc, Kiss Dávid, Sebestyén Lajos, dr. Medvigy Gábor, Weingartner Andor, Schenker Mihály, Padala Pál, Fényes Manó, Hranycsky Károly, Farkas Izidor, Kovács Dénes, Székely Sándor, Kaczián Károly, dr. Kazay Kálmán, Buzás József, Stark

Gyula, Butyka Lajos, Szkuba Gyula, dr. Krüger Jenő, Rézmann Márton esperes, Sztankovics József, Andriská Károly, Jablonszky Emil, Mura Fülöp, Dírj János, Oláry Gyula, Éő János, Molnár Lajos, a városi tisztikar és az iparosok nagyszámmal. A temetés szertartását Fetser Antal felsz. püspök végezte nagy segédlettel. Az impozáns gázsmenet a Kossuth-utcán és a Szent László-téren, hosszú kocsisorból kísérvé az újvárosi központi temetőbe vonult, ahol az elhunyt derék férfi holttestét a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. Koszorúkat küldtek a gyászoló családtagokon kívül az Osztrák Magyar Bank és az Osztrák Magyar Bank személyzete, báró Gerliczy Ferenc és neje, az elhunyt személyzete, ifj. Erdély Sándor, a Kenczey család, a Szeged-alföldi takarékpénztár, Mura Fülöp, dr. Wimmer Julián, a Heller és Seidmann-cég. A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia temetkezési intézete rendezte nagy gyászpompával.

* **A város kiskatonái.** Nagyvárad városának a szeptember végén kezdődő tanévben négy alapítványi helye üresedik meg a nagyváradai honvéd hadapródiskolában. A négy alapítványi helyre hat pályázat érkezett be. A városi tanács tegnap foglalkozott a pályázattal s azt javasolja a csütörtöki közgyűlésnek, hogy a négy alapítványi helyre első sorban: Sós Jenő hely. postafőnök István fia, dr. Kazay Kálmán Kálmán fia, özv. Debreceni Béláné Ferenc fia és özv. Barabás Gézné Aladár fia; míg második sorban Kalanda János és Witt Sándor pályázókat ajánlja a város a miniszternek.

* **Vasuti kedvezmény a repülőverenyre.** Nagyvárad város tanácsa, mint irtuk, megkereste a m. államvasutak igazgatóságát az iránt, hogy a tervbe vett nagyváradai repülőverseny alkalmából Nagyváradra és vissza mérsékelt vasuti menetdíjakat engedélyezzen. A máv. igazgatósága tegnap értesítette Nagyvárad városát, hogy a kért engedmények megadása hatáskörén kívül esik s ezért illetékes fórumhoz, a kereskedelmi miniszterhez terjesztette fel.

* **A kert-utcai villamos vasuti vágány elhelyezése.** A villamos vasutársaság már lefektette Kert utcán az új villamos sínpart s összekapcsolta a Szacsvey utcai villamos vasuti ut vágányokkal. Mint városzerte beszélük, a vágányok lefektetésénél egy kis hiba történt, mert az új vasuti vágányokat a gázcsövek felé helyezték, ami így nem maradhat, mivel a gázcsöveknél előfordulható javítási munkák esetén forgalmi akadály állana be, aminek elkerülése első sorban a villamos vasut érdeke. Az új vágányokat tehát alkalmasabb helyre kell lefektetni. Ugy látszik erre vonatkozik a városi villamos vasut következő értesítése: Ezuton értesítjük a t. utazó közönséget, hogy folyó hó 11-től folyó hó 16 ig bezárólag, kert-utcai vonalunkon a villamos kocsik közlekedése vágányáthelyezés miatt szünetel. Az üzletigazgatóság.

* **A vámház-utcai csatorna.** A vámház-utcai lakosok beadványt írték Nagyvárad városához, hogy Vámház-utca csatornázását még ez évben készíttesse el a város. A főmérnök jelentése szerint ezen utca csatornáját csak a Pece rendezése után készíthetik el s így a jövő évben kerül majd sor a Vámház-utca csatornázására.

* **Utcák aszfaltozása.** A városi tanács a csütörtöki közgyűlésnek három utca aszfaltozására tesz előterjesztést. Elsősorban az új postapalota mellett levő Borz- és Uri-utca, ezután Beóthy-Odön-utca alsó részének és végül Kert-utca aszfaltozásának még ez évben leendő elkészítésére kér a tanács közgyűlési határozatot. Ennek a három utcának mai állapota adott az utolsó időben legtöbb panasza okot.

* **124 szőlőben okozott kárt a jég.** A múlt héten a jég a nagyváradai szőlőhegyen is nagyobb károkat okozott. Márkus János hegybíró betértesztette a városi tanácshoz a jégkárosultak kimutatását, Összesen 124 gazda

szőlőjében tett a jég kisebb-nagyobb mérvű kárt, akik igényt tarthatnak adóleírásra. A városi tanács Pásztor Bertalan aljegyzőt bízta meg, hogy a helyszíni szemlét megejtse s ennek alapján teszik meg a jelentést a kir. pénzügyigazgatóságnál adóleírás iránt.

* **A Leszámitoló és Jelzálogbank közgyűlése.** A Leszámitoló és Jelzálogbank Részvénytársaság hétfőn tartandó rendkívüli közgyűlésére és az ezt követendő bankettre eddig Nagyváradra érkeztek Szájbély Gyula udvari tanácsos unokaöccse, dr. Szenté Gyula fővárosi ügyvéd kíséretében, Ottenberg Tivadar az aradi első takarékpénztár vezérigazgatója, Gyenes Lajos a magyar pénzügyintézetek központi hitelbankjának vezérigazgatója, Molnár Antal a debreceni hitelbank vezérigazgatója.

* **Borsalino, Pichler és angol kalap tavaszi ujdonságok REICHARD ÁRUHÁZABA** megérkeztek, hol legelegánsabb budapesti és amerikai cipők kaphatók. 40

x **Olvassa el kérem!** Ha érdekli, hogy lakásában miért érhet el takarítást villamos áramfogyasztással. On égethet már 16 gyertyafényű Wolframégit és ami a régiakkal szemben óránként kb. 3 fillért takarít meg, tehát nem szükséges, aki nem akar nagy világitást, hogy 32-es vagy 50 gyertyafényű égőket alkalmazzon és ami a fő nálam, ezen Wolfram égő 2 K 40 fill. Stern villamos felszerelési vállalata Bémer-tér 2. Telefon 556. Szívesen szolgálok felvilágosítással. 44

x **A Lloyd kávéház nyári kerthelyiségében július hó 7, 8, 9, és 10 án a következő igen érdekes ujdonságok lesznek bemutatva:** 1. Biskra. 2. Kiálthatatlan jó barát. 3. Julián testvérek. 4. Don Juan házasodik. 5. Viharos időkből. 6. Lilly. 7. Zsába. 8. Temetés Anomban. Belépti díj nincs, kezdete este 9 órakor. Kínzó italokról és ételekről gondoskodva van. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri Hartstein és Örléy kávéház tulajdonosok. 39

x **Uj fogtechnikai laboratórium.** 25 évi yagkorlat a fogtechnika minden ágában! 12 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpaddal nélkül, izléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel Wildenburg Miksa fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám. 75

A legszebb tavaszi ujdonságok megérkeztek Spreng Testvérek

zöldfa-utcai cipő, kalap és uridivat áruházába-

Férfi fehérneműek, cipők, kalapok, nyakkendők, gallérok, harisnyák, esőernyők és sétatövek a legnagyobb választékban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

x **Legszebben megörökíthetők** az estélyi toilettek és jelmezek DAJKOVITS villanyfelvételében. A Sas bálterméből kényelmes fedett átjáró. Díszes esküvői felvételek minden időben eszközöltenek.

x **Miért drága a téglá és az agyag-áru?** A szokatlanul nagy mértékben megindult építkezések nagy téglaszükségletet vontak maguk után, úgy, hogy fennálló téglagyáraink nem képesek az óriási szükségletnek megfelelni. Ennek főokát abban találjuk, hogy gyáraink nagy része nem tért még át a kézi vetésről a gépi munkára, habár a gépezem mellett, hogy szaporább, természetesen olcsóbb és jobb is a kézi vetésnél. A gépezemű téglagyártásnak főfeltétele, hogy a gyártás csakis jó minőségű gépekkel történjen. Ha tehát téglagépeket veszünk, csakis elsőrangú gyárral lépünk össze-

köttetésbe, amelynek megvan a kellő tapasztalata téglagyárak berendezésében. Gellért Ignác és Társa cégnek (Budapest, Teréz-körút 41) mely cég évek óta képviseli a Drezdai motorgyárat és amelynek szolid szállítási országos híres, sikerült megszereznie a drezdai gyár kezelésében álló világhírű Meisseni Jakobiwerk képviselőt, amely téglá és agyagáru berendezéseket kiváló minőségben szállít. A cég szívesen szorgalmaz felvilágosításokkal és prospektusokkal, továbbá díjmentesen bocsátja tapasztalt mérnökét az érdeklődők rendelkezésére. Egyben felhívjuk a figyelmet a gyár többi speciális gyártmányaira, mint szűrőprekére, aprítógépekre, stb.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő hirtű**

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

(Fekete Sással szemben).

SZINHÁZ.

Heti műsor.

A szinkör helyárral.

Vasárnap délután: Sulamith. Este: Tatárjárás (Kornai Berta és Király Ernő vendégfellepte.)

Hétfő: Milliárdos kisasszony (Kornai Berta utolsó fellepte.)

Kedd: Luxenburg grófja.

Szerda: Edes teher.

Rendes helyárral.

Csütörtök: Botrány (P. Márkus Emilia vendégfellepte.)

Péntek: Monna Vanna (P. Márkus Emilia vendégfellepte.)

Szombat: Kaméliás hölgy (P. Márkus Emilia vendégfellepte.)

Kornai Berta fellepte. Hűvös az idő odakünn, de a színházban is. Fedák Sárival elvonult a forróság. Valamivel több, mint félig telt ház előtt kezdte meg vendégszerepléseit tegnap Kornai Berta az Obsitosban. Ennél a pityergő operettnél bizony alkalmasabb darabot is választhatott volna első felléptére. Annak dacára tánca igen tetszett és sok tapsot provokált, de egyébként Piroska szerepében nem érte utól a mi Zsigmondi Annánkat.

TANÜGY.

A Slőjd-tanfolyam bezárása. A nagyváradai tanítók számára rendezett 4 hetes slőjd tanfolyam tegnap ért véget. A kiállított munkákat *Sinkó Pál* a tanfolyam vezetője bemutatta a miniszteriumból kiküldött dr. *Heller Farkas* miniszteri titkárnak és *Guttenberg Pál* a Kézimunka nevelő Országos Egyesület igazgatójának. A legnagyobb meglepetéseket fejez-

ték ki úgy az előadónak, mint a tanítóknak. A kiállítás megtekintése után *Kiss Endre* igazgató-tanító és *Farkas Etelka* tanítónő ügyes előadások keretében mutatták be a miniszteriumból kiküldött és számos vendég előtt miként illeszthető be a kézimunka a tantárgyak sorába, illetve miként válik az a tanítás segítő eszközévé. A szép előadásokhoz *Guttenberg Pál* szólott hozzá, buzdította a tanítókat a kézi munka tanítására. Az előadások után *Réz Mihály* hálás szavakban mondott köszönetet, úgy az előadónak, valamint a tanfolyamot szervező *Guttenberg Pálnak*, ugyancsak a latin szertartású káptalannak és Nagyvárad városának, kiknek áldozatkészsége hozta létre a tanfolyamot. A tanfolyam szorgalmas látogatásáról szóló bizonyítványok kiosztásával záródott be a tanfolyam. A tanulságos, érdekes és szép kiállítás még 6 óráig volt nyitva, igen sokan látogatták meg.

Nagyváradai Kozmetikai Gyógyintézet

Fogorvosi és gyógyfogtechnikai

ambulatorium

RAKÓCZY-UT 5. SZ. = Telefon 752.

Orvostudományi alapon való kezelése az ember külsejével. Arc és szépség ápolás. Pattanásos, szemölcsös, szoplós, májfoltos stb. arcoknak gyógyítása s ezen szépséghibák elmulasztása. Az elcsufító arcszőrök gyökeres eltávolítása. Hajhullás kezelése. Villamos vibrációs arc és fej-massage, villamos kékfény. Röntgen-és paraffin kezelések. Az intézet a legmodernebb gépekkel van felszerelve.

Fájós fogak gyógyítása,

fájdalom nélküli foghuzások, porcellán-, arany- stb. plombák, csapos fogak, arany fogkoronák, lemeznélküli singfogsorok stb.

Rendelés 9—5-ig.

Az összes kitűnő hatású, de ártalmatlan kozmetikus gyógyszerek az intézetben beszerezhetők. Diszkrét postai szállítás utján is.

Dr. Halász Andor.

170

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, július 9.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonként.

Buza októberre	—	—	9 38
Rozs októberre	—	—	7 11
Zab októberre	—	—	7 20
Tengeri júliusra	—	—	5 45

Irányzat: Gyenge, stagnáló. Adria lanyha.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	839.—
Oszták hitel	—	—	666.—
4%-os koronajáradék	—	—	92 25
Államvasut	—	—	740.—
Jelzálogbank	—	—	482.—
Leszámitoló bank	—	—	565.—
Hazai Bank	—	—	299.—
Kereskedelmi részv.	—	—	734.—
Rimamurányi	—	—	690.—
Salgótarjáni	—	—	—
Közuti vasut	—	—	714.—
Városi villamos	—	—	374.—
Adria	—	—	536.—

Irányzat: Esőkre és kedvezőtlen hírekre szilárd.

NYILTTÉR.

BUTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas)-u. 7.

Előkelő hazai biztosító társaság biztos megélhetés és szép jövedelemmel járó helybeli népgyűnöksége részére óvadékképes

képviselőt keres

azonnali alkalmazásra. Ugyanott üzletszerzők is kerestetnek fix fizetés mellett azonnali felvételre. Ajánlatok «Biztos jövő 3882» jelige alatt **Haassenstein és Vogler** (Jaulus és Társa) hirdetési irodájába **Budapestre** küldendők.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. Gy. Nem emlékszünk arra a tárcára. Lehet, hogy a postán tévedt el, de az is lehetséges, hogy a sztrájk idején érkezett s akkor elkallódott. Szíveskedjék még egyszer beküldeni.

Dr. VUOSKICS GYULA.

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

39.—
66.—
92.25
40.—
32.—
55.—
99.—
34.—
90.—
4.—
74.—
36.—

szilárd.

3

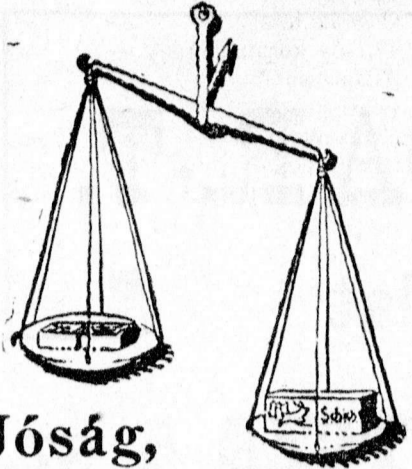
m

7

meg-
ybéli

k is
elre.
alatt
írása)
k.

ára.
tsé-
alló-

Jóság, ár és súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht szarvas szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

8697—1910. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága kgy. sz. határozatával elrendelte az általános csatornázás első évi programjának végrehajtását.

A város tanácsától nyert megbízás folytán a csatornázás és a vele kapcsolatos műtárgyak, gépberendezések és a szennyesviz tisztítótelep építő munkálatainak vállalatba adása céljából f. évi **augusztus hó 29. napján d. e. 10 órakor** a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatokra a következő csoportokban lehet ajánlatot tenni:

1. A szennyesviz-derítő medence építő munkáira.
2. A derítő medence gépi berendezéseire.
3. Az öntözőtelep földmunkáira a szükséges öntöző és lecsapoló zsilipekkel.
4. A csatorna hálózat és a Körös alatti vízbujtató összes munkáira, vasmunkákkal együtt.
5. A csatornázáshoz szükséges vasmunkákra önállóan.

Az a vállalkozó, aki a csatornahálózat összes munkáinak végrehajtására tesz ajánlatot, köteles az 5. alatti vasmunkákra önállóan is ajánlatot tenni. A városnak szabadságában áll az összes vasmunkákat a csatornaépítő munkálatoktól elkülönítve is kiadni.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a város házipénztárába.

Az óvadék készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz.

Ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1910. évi aug. 29-én d. e. 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésen fognak felbontatni.

Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak a szabályszerűen kiállított és pecsételt lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni.

A borítékon megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsát a pályázók rendelkezésére és ajánlattevőknek maguknak kell azon egységi árakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtására magukat kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek, ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések 10 koronáért megszerezhetők.

Aki a termésmásokat is kívánja, azokért ivenkint (32×42 cm) 2 korona fizetendő.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni tartozik, hogy a csatornázási terveket áttanulmányozta, hogy a jelen hirdetményt, az árlejtési és építési feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon ke eskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1910 július hó 2-án.

Komlóssy József,
tanácsnok,
mint az árverési küldöttség elnöke.

Erzsébet-Sósfürdő

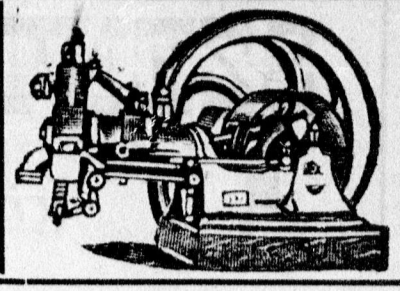
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Telefon 40—84. Villamos közlekedés.

A modern kor igényeinek megfelelőleg berendezve: gőzfűtés, villamos világítás. Pontos és szolid kiszolgálás. — **Gyógyjavallatok** — Általános gyengeség, idegzsabák, izom- és ízületi csusz, köszvény, **székrekedés**, aranyér, alhasi vérbőség, máj és epeutak megbetegedése, főleg női bajoknál, minők: tisztulási rendellenességek, hüvely- és méhhurut, idült méhlob, huyutak megbetegedéseinek, medenczebeli lobok után visszamaradt izzadmányok sterilizálásnál. Ivókúra és forró légfürdők, vibrációs massage, stb. T. c. vendégeinket kívánatra saját fogataink várják a vonatnál. Állandó orvosi felügyelet. A gyógyhelyre vonatkozó bővebb felvilágosítással szolgál a **fürdőigazgatóság**, amely egyszersmind a **Budai Királyi Keserűvíz** az elismert legjobb hashajtóvíz szállítását is eszközli.

Drezdai Motorgyár R.-Társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányu benzin-, nyersolaj-, gáz- és petroleum-

motorokat és locomobilokat

valamint szívó **gázmotorokat.**

!! **Meglepő ujdonság!!**

GYETEMES GENERATORUNKAL
a tényleges löerő óránként csak körülbelül **1 fillérbe kerül.**

Főképviselet:

Gellért Ignác és Tsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12—91.

Legmesszebbmenő jótállás. — Kedvező fizetési feltételek

*Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja,
Ha Fernolendit NIGRIN-jét nem
használja.*

A múlt év szomorú tapasztalatai mindenkit meggyőztek arról, mily fontos dolog a szőlőbetegségek ellen idejében és kellő módon védekezni. A szőlő peronoszpórája ellen a dr. Aschenbrandt-féle

bordói por

a legbiztosabb és legtartósabb hatású szer. Különösen jól jártak azok, akik a nagymértékben mutatózó **fürt-peronoszpóra** ellen a tudományos vizsgálatokból merített s idejében közzétett tapasztalatok szerint a permetezést a dr. Aschenbrandt-féle

rézkénporral

való pvozással egészítik ki. Azért ne mulassza el senki, hogy ezentul szőlőjét idejében és legalább kétszer dr. Aschenbrandt-féle rézkénporral befújassa.

A rézkénpor amellelt a LISZTHARMATNAK egyetlen feltétlenül biztos ellenszere. Nemcsak megóvja a bog ókat az infekciótól, hanem a megtámadott fürtöket meg is gyógyítja.

Az Aschenbrandt-féle porok árai loco Budapest raktár:

a **bordói poré**
50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — 62 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — 66 "
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — 67 "

a **rézkénporé**
50 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — 45 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint — — 49 "
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint — — 50 "

Ismertető füzeteket, ha ználati utasításokat küld és a rendelések pontos teljesítéséért szavatol a

magyar mezőgazdák szövetkezete
Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: **Andrényi Károly** fiainál Nagyvárad. **Janki Antal** utódjánál Nagyvárad. **Pontelli Emil**nél Biharpuspöki. **Klein és Grünfeld**nél Eled. **Erdey István**nál Belényes.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSÓ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal ujonnan berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL”
politikai napilap kiadóhivatala.

Alapított:
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántul”-ban közöltetnek.

Alapított:
1894.

POLOSKÁT

és azok petéit

egyedül a szabadalmazott **Mattonie** gázfejlesztő módszer alapján lehet teljesen és alaposan kiirtani, melyért 1 évi felelősséget vállalok, meghívásra **azonnal** bárhol személyesen megjelenek.

250

DÁVID BERNÁT szobafestő, Szt. János-utca 28. sz. Telefon szám 924.

Tisztelettel értesitem a Főtisztelendő papságot, és a n. é. közönséget, hogy a mai napon **SZLANÁR JÁNOS** iparművész üvegfestőt társul vettem és eddig templom, oltár és iconástáfestészetemet üvegfestéssel kibővíttem.

Tehát készítek művészi kivitelű üvegfestészeti munkákat, díszüvegezéseket és üvegmaratásokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Főtörökvésem, hogy művészeti munkáimmal úgy a Főtisztelendő papság, valamint a t. közönség nagyra becsült bizalmát és elismerését kiérdemljem és részemre fentartsam

Magam a Főtisztelendő papság és a t. közönség szives figyelmébe és jó indulatába ajánlva vagyok tisztelettel

Klinge Antal,

templom, üvegfestő és díszüvegező.

Nagyvárad, Szent János-utca 11.

Vázlatokat és költségvetéseket díjtalanul készítik. Levélbeli megkeresésre személyesen megjelenek.

247

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk a mélyen tisztelt **háztulajdonos urak** becses tudomására hozni, hogy boldogult nagybátyánk,

Óváry Lajos kályhás üzletét

átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt. — Kiváló jóságú

modern és izléses kályháinkkal,

pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fentartani.

A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak. — Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltnék.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

ÓVÁRY TESTVÉREK

kályhás iparosok. Csengery-utca 27. sz.

Biztos, gyors, ártalmatlan hatásos **szépitőszert** egyedül a **Lédig-féle** **alabastrom arc crème** **1 tégely 1 korona, alabastrom szappan 1 drb 80 fillér. Kiválóan alkalmas** **szeplő, májfolt és arcfehéritésre.**

o o Egyedüli raktár a készítőnél o o

LÉDIG ÁRPÁD **arany kereszt gyógyszer-tára,**

Nagyvárad, Szt. László-tér (Városháza mellett.)

216

Első nagyvárad

kenyérgyár

Jókai-u. 17. sz. alatt.

Telefon: 949.

Telefon: 949.

Tisztelettel értesítjük Nagyvárad városi közönségét, hogy a vidéken sehol nem látható, óriási kiterjedésű, villanyerőre berendezett **Első nagyvárad**

kenyérgyár

gyártmányai a következő árak lett árusítatnak:

1 kg. fehér kenyér **36 f.**, félbarna **30 f.**, barna **25 f.**, tiszta rozs kenyér **28 fillér.**

Az első nagyvárad **kenyérgyár**

minden időben **friss, izletes** termékei a következő helyeken kaphatók:

Blau F. Sándor Bodega, nagypiaczér.

Balázs Mártonné kereskedő, Sztarovecsky-u.

Fellner József csemege-üzlet, Szarvas-sor.

Feuer Bertalan kereskedő, Fő-utca.

Fülöp Lipótné kereskedő, Csengeri-utca.

Grósz Izidor kereskedő, Körözs-utca.

Grünvald Mórné és Társa kereskedő, Kolozsvári-utca.

Jakobovits Adolf kereskedő, Kolozsvári-u.

Jenny Nándor kereskedő, Sztarovecsky-u.

Kohn Dávid kereskedő, Sánc-utca.

Kutassy Lajos kereskedő, Tejsz-utca.

Klein Mór kereskedő, Kolozsvári-utca.

Klein József, Pál-utca.

Lebovits bodega Zöldfa-utca.

Petrovics Mihály kereskedő, Fő-utca.

Rosenthal Samu kereskedő, Kapucinus-u.

Róth Albert kereskedő, Kolozsvári-utca.

Stolcz Henrik kereskedő, Hattyu-utca.

Silberstein Arnold kereskedő, Kert-utca.

Sch Lipót pékmester, Kert-utca.

Vasszerstrom Arnold kereskedő, Bányasor.

Veisz Emánuel kereskedő, Szaniszló utca.

Vasvári Ferenc kereskedő, Széles-utca. Fő-terakat.

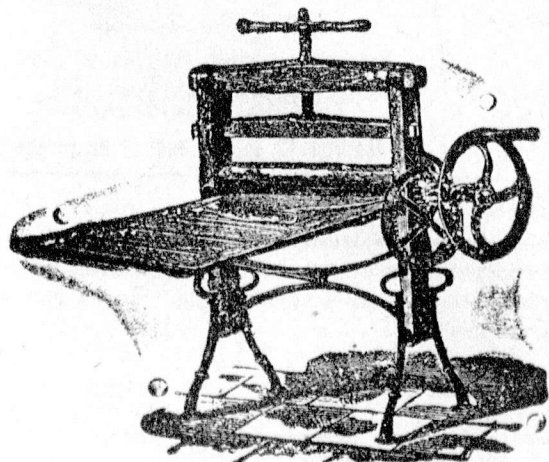
Reich Sándor kereskedő, Szt.-János utca.

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kézi hajtású „Jégkészítő-gép“ állandó működésben. Megtekinthető az üzletben.

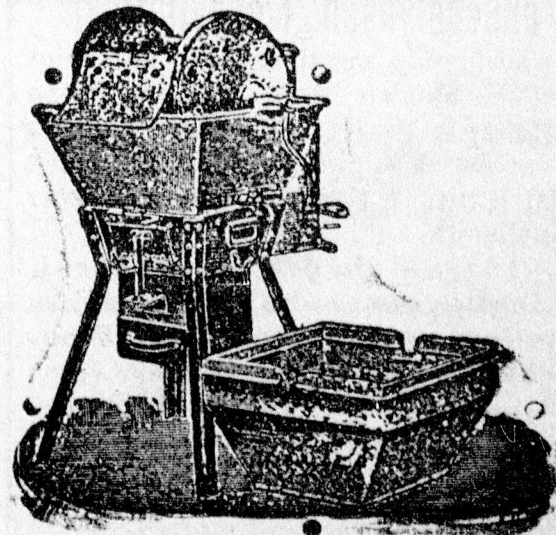

Jégszekrények legújabb szerkezettel.

FAGYLALT-GÉPEK.
Kerti vasbutorok.
GUMMI CSÖVEK.

John-féle mosó- mángorló- és facsaró-gépek.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Villamos és műszaki felszerelési vállalat.

NAGYVÁRAD, RAKOCZY-UT 5.

Telefon és interurbán 914.

A Magyar Siemens Schuckert Művek képviselete ■ Tantallampák gyári raktára.
Elektro és gépészmérnöki iroda.

Elvállal mindennemű villamvilágítási és erőátviteli munkákat, ivlámák kezelését, szénpálcák szállítását. Telefon, Telegraf és villámhárító berendezéseket

Raktáron tart modern és izléses villamos csillárokat izzólámpákat fűtő- és főzőkészülékeket, motorokat és szellőztetőket.

Szabadalmak kidolgozása és értékesítése.

Ertsey Zoltán
keresk. vezető.

Reichel Henrik
gépész és elektro mérnök.

87

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalok karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgállok. Telefon hívásokra személyesen megjelenek.

Kiváló tisztelettel

46

Benedek Ferencz

Kertmegnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a NEMZETI SZÁLLODA arnyas kerthelyiségét

ünnepélyesen megnyitottam

egy elsőrendű cigányzenekar közreműködésével. Minden este változatos műsorú mozgófénykép előadás. Egyben felhívom a t. közönség figyelmét tisztán kezelt saját termésű boraimra és kitűnő magyar konyhámra.

Társas ebédek és vacsorák a legfigyelmesebb kiszolgálás mellett polgári árakban. Abonensek étlap szerint előnyösen megállapított árban lesznek kiszolgálva.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri
kiváló tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN,

vendéglős, a Nemzeti szálloda, étterem és kávéház
43 bérleje.

Uj mehanikai és gépjavitó műhely.

Tisztelettel tudatom, hogy a mai kor igényeinek megfelelő gépjavitóműhelyt nyitottam. Elvállalok minden rendszerű irógépek, kerékpárok, varrógépek olcsó és pontos javítását jóállás mellett, továbbá villanyos házi csengők, telephon és villámhárítók, stabil gőzgépek, gazdasági és minden más gyári gépek javítását és szerelését, vas és érc eszterga munkákat. Locomobil henger furásokat és új dugattyukat és gyűrűket. Gőzkazánok befelezését legújabb rendszer szerint és kőszénbánya kutatásnál talaj próbafurásokat saját szárazrendszerű furószerkezetemet. Kiváló tisztelettel

Lollok Gyula,

32 mehanikus és géplakatos.

BEÖTHY ÖDÖN és ARANY JÁNOS-U. sarok.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **Rákóczi-uti Orsolya-zárda alatt** új üveg, porcellán és konyhafelszerelési, kinal-ezüst, alpakka-áru és lámpa-
raktárt nyitottam.

Mely árukat óriási választékban s igen előnyös áron bocsájtom a n. é. közönség rendelkezésére.

Elvállalok e szakmába vágó épületüvegezést és képeretezést. Kész ablakokban nagy raktárt tartok.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem. Tisztelettel

Hant Jenőné.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

amelynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa *darabja 3.60 kor.* 100 gyertyásé *5 kor. 50 fill.*

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek**, fényképezési lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ivlámák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

villamos világítás

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.